Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0122

Maapiirkondade tugevdamine ELis ühtekuuluvuspoliitika abil

Euroopa Parlamendi 17. juuni 2025. aasta resolutsioon ELi maapiirkondade tugevdamise kohta ühtekuuluvuspoliitika abil (2024/2105(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni 27. märtsi 2024. aasta aruannet „ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon: peamised saavutused ja edasine tegevus“ (COM(2024)0450),

– võttes arvesse oma 15. septembri 2022. aasta resolutsiooni ELi piirialade kui Euroopa integratsiooni eluslaborite kohta[1],

– võttes arvesse oma 8. mai 2025. aasta resolutsiooni, mis käsitleb üheksandat aruannet majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta[2],

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 15. märtsi 2023. aasta arvamust teemal „Euroopa arukaid maapiirkondi edendavad eesmärgid ja vahendid“[3],

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 1. detsembri 2022. aasta arvamust teemal „Ühtekuuluvuspoliitika toetuse suurendamine ebasoodsate looduslike ja demograafiliste tingimustega piirkondadele (ELi toimimise lepingu artikkel 174)“[4],

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise lepingu) artikleid 39, 174, 175 ja 349,

---

1 ELT C 125, 5.4.2023, lk 114.
2 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0098.
3 ELT C 188, 30.5.2023, lk 14.
4 ELT C 79, 2.3.2023, lk 36.

– võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027[5],

– võttes arvesse 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus)[6],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013[7],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013[8],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid[9],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240[10],

– võttes arvesse komisjoni 7. jaanuari 2014. aasta delegeeritud määrust (EL) nr 240/2014, millega sätestatakse Euroopa struktuuri-

---

5 ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

6 ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

7 ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

8 ELT L 435, 6.12.2021, lk 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj.

9 ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

10 ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.

ja investeerimisfondidega seotud Euroopa partnerluse käitumisjuhend[11],

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba 20. põhimõtet juurdepääsu kohta olulistele teenustele,

– võttes arvesse oma 4. aprilli 2017. aasta resolutsiooni naiste ja nende rolli kohta maapiirkondades[12],

– võttes arvesse oma 8. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika rolli kohta uuendusliku ja aruka ülemineku soodustamisel ja piirkondliku IKT-ühenduvuse edendamisel[13],

– võttes arvesse oma 13. detsembri 2022. aasta resolutsiooni ELi maapiirkondade arengu pikaajalise visiooni kohta – tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks[14],

– võttes arvesse oma 23. novembri 2023. aasta resolutsiooni talentide rakendamise kohta Euroopa piirkondades[15],

– võttes arvesse komisjoni 27. märtsi 2024. aasta teatist üheksanda ühtekuuluvusaruande kohta (COM(2024)0149),

– võttes arvesse komisjoni 30. juuni 2021. aasta teatist „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“ (COM(2021)0345),

– võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2025. aasta teatist „Põllumajanduse ja toidu visioon. Kujundada üheskoos atraktiivne põllumajandus- ja toidusektor tulevastele põlvedele“ (COM(2025)0075),

– võttes arvesse komisjoni 3. mai 2022. aasta teatist „Seame inimesed esikohale, kindlustame kestliku ja kaasava majanduskasvu, avame ELi äärepoolseimate piirkondade potentsiaali“ (COM(2022)0198),

– võttes arvesse komisjoni 25. märtsi 2021. aasta teatist mahetootmise arendamise tegevuskava kohta (COM(2021)0141),

– võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruannet demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241),

---

11 ELT L 74, 14.3.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.
12 ELT C 298, 23.8.2018, lk 14.
13 ELT C 347, 9.9.2022, lk 37.
14 ELT C 177, 17.5.2023, lk 35.
15 ELT C, C/2024/4225, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.

– võttes arvesse komisjoni 27. jaanuari 2021. aasta rohelist raamatut elanikkonna vananemise ning põlvkondadevahelise solidaarsuse ja vastutuse edendamise kohta (COM(2021)0050),

– võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),

– võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),

– võttes arvesse komisjoni 17. novembri 2021. aasta teatist „ELi mullastrateegia 2030. aastaks. Heas seisundis muld inimeste, toidu, looduse ja kliima hüvanguks“ (COM(2021)0699),

– võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste kohta, mille Inimõiguste Nõukogu võttis vastu 28. septembril 2018,

– võttes arvesse ÜRO naiste diskrimineerimise kaotamise komitee üldsoovitust nr 34 (2016) maapiirkondades elavate naiste õiguste kohta, mis võeti vastu 7. märtsil 2016,

– võttes arvesse oma 3. mai 2022. aasta resolutsiooni ELi mahepõllumajanduse tegevuskava kohta[16],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni tellitud uuringut „The future of the European Farming Model: Socio-economic and territorial implications of the decline in the number of farms and farmers in the EU“ (Euroopa põllumajandusmudeli tulevik – põllumajandusettevõtete ja põllumajandustootjate arvu vähenemise sotsiaal-majanduslikud ja territoriaalsed mõjud ELis), mille struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika osakond avaldas 2022. aasta aprillis,

– võttes arvesse oma 24. märtsi 2022. aasta resolutsiooni kiireloomulise vajaduse kohta võtta seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse vastu ELi tegevuskava toiduga kindlustatuse tagamiseks ELis ja väljaspool seda[17],

– võttes arvesse oma 3. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni äärepoolsete ning maa- ja mägipiirkondade erivajadustega arvestamise kohta[18],

---

16 ELT C 465, 6.12.2022, lk 22.
17 ELT C 361, 20.9.2022, lk 2.
18 ELT C 11, 13.1.2020, lk 15.

– võttes arvesse oma 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi[19],

– võttes arvesse komisjoni 2019. aasta augusti aruannet „ÜPP mõju hindamine põlvkondade vahetusele, kohalikule arengule ja töökohtadele maapiirkondades“[20],

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 26. jaanuari 2022. aasta arvamust teemal „ELi maapiirkondade pikaajaline visioon“[21],

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 19. veebruari 2025. aasta arvamust teemal „Kuidas saab LEADERi ja kogukonna juhitud kohaliku arengu kavandamine 2027. aasta järgseks ajaks aidata kaasa ELi maapiirkondade pikaajalise visiooni paremale rakendamisele“[22],

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 23. märtsi 2022. aasta arvamust „ELi maapiirkondade pikaajaline visioon“[23],

– võttes arvesse oma 19. oktoobri 2023. aasta resolutsiooni tulevase põlvkondade vahetumise kohta ELi põllumajandusettevõtetes[24],

– võttes arvesse Enrico Letta 2024. aasta aprillis avaldatud aruannet ühtse turu tuleviku kohta,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjoni tellitud uuringut „EU Cohesion Policy in non-urban areas“(ELi ühtekuuluvuspoliitika linnavälistes piirkondades), mille struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika osakond avaldas 2020. aasta septembris,

– võttes arvesse avaldust maapiirkondade tuleviku ja maaelu arengu poliitika kohta Euroopa Liidus, mille maaelupakti koordineerimisrühm võttis vastu 12. detsembril 2024,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

---

19 ELT C 67, 8.2.2022, lk 25.

20 Euroopa Komisjon: Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, ADE s.a, CCRI, OIR, Micha, E. jt, „Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas“ (ÜPP mõju hindamine põlvkondade vahetusele, kohalikule arengule ja töökohtadele maapiirkondades), lõpparuanne, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2762/364362.

21 ELT C 270, 13.7.2022, lk 18.

22 ELT C, C/2025/1703, 26.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1703/oj.

23 ELT C 290, 29.7.2022, lk 137.

24 ELT C, C/2024/2658, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2658/oj.

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust,

– võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A10-0092/2025),

A. arvestades, et praegu elab 137 miljonit Euroopa kodanikku (peaaegu iga kolmas kodanik) maapiirkondades, mis moodustavad ligikaudu 83 % ELi territooriumist; arvestades, et kolmandik maapiirkondade elanikkonnast elab piirialadel; arvestades, et 77 % põllumajanduseks kasutatavast maast (134 miljonit hektarit) ja 79 % metsast (148 miljonit hektarit) asub maapiirkondades;

B. arvestades, et Eurostati andmetel moodustab maapiirkondade keskmine sissetulek 87,5 % linnapiirkondade keskmisest sissetulekust;

C. arvestades, et linna- ja maapiirkondade ühtekuuluvuspoliitika rahastamises esineb endiselt erinevusi, kusjuures linnapiirkonnad saavad kolm korda rohkem ühtekuuluvusvahendeid kui maapiirkonnad[25];

D. märgib, et alates 1991. aastast on LEADERi meetodiga, mis hõlmati seejärel kogukonna juhitud kohaliku arengu poliitikavahendiga kohalike algatusrühmade kaudu, suudetud maapiirkondades mobiliseerida ja võimestada kohalikke osalejaid uuenduslike ja kohandatud strateegiate abil;

E. arvestades, et maapiirkonnad on Euroopa majanduse nurgakivi, kus elavad paljud Euroopa meistrid, keda laiemalt ei tunta, ent kes on Euroopa kultuurilise mitmekesisuse lahutamatu osa; arvestades, et nad on olulised toiduainete tootmiseks ja nendega kindlustatuse tagamiseks, samuti on nad meie maastike, maapiirkondade elava pärandi ning sotsiaalsete ja kultuuriliste traditsioonide kaitsjad; arvestades, et neil on keskne roll ELi strateegilise autonoomia edendamisel põllumajandussektori kaudu, mis on endiselt üks ELi strateegilistest prioriteetidest; arvestades, et maapiirkonnad sümboliseerivad paljusid aspekte, mis muudavad Euroopa atraktiivseks ja elamiskõlblikuks;

F. arvestades, et vähemuskeelte edendamine võib suurendada teadlikkust kohalikest eripäradest, muuta turismi atraktiivsemaks ning toetada kultuuri, hariduse, käsitöö ja traditsiooniliste toodetega seotud majandustegevust;

G. arvestades, et COVID-19 pandeemia tõi esile muutuse üldsuse arusaamas: nüüd tunnistatakse maapiirkondade potentsiaali lahendada kriisidest tulenevaid probleeme, et tagada turvalisem, kestlikum ja usaldusväärsem elukeskkond;

---

25 Euroopa Regioonide Komitee, ELi 2024. aasta aruanne linnade ja piirkondade olukorra kohta, 7. oktoober 2024.

H. arvestades, et ainuüksi ühtekuuluvuspoliitika vahenditest ei piisa ELi maapiirkondade kasvavate vajaduste rahuldamiseks ja probleemide lahendamiseks; arvestades, et maapiirkondadesse tehtavate investeeringute mõju maksimeerimiseks tuleb tagada suurem koostoime ja vastastikune täiendavus teiste ELi poliitikavaldkondadega, eelkõige ühise põllumajanduspoliitikaga (ÜPP), toetades põllumajanduse kaasajastamist ning oluliste teenuste ja taristu arendamist;

I. arvestades, et maapiirkondades kasutatakse põllumajanduseks üle 40 % maast, kuid kahjuks on põllumajandus-, metsandus- ja kalandussektori panus maapiirkondadesse – nii majanduslikus kui ka tööhõive mõttes – vähenenud vaid 12 %-le kõigist töökohtadest ja 4 %-le kogulisandväärtusest;

J. arvestades, et Euroopa Parlamendi uuringus Euroopa põllumajandusmudeli tuleviku teemal märgitakse, et ELis võib 2040. aastaks kaduda 6,4 miljonit põllumajandusettevõtet, nii et nende arv väheneb 10,3 miljonilt 2016. aastal 3,9 miljonini;

K. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklite 174, 175 ja 349 kohaselt on ELi eesmärk vähendada piirkondade arengutaseme erinevusi ja koordineerida oma poliitikat, sealhulgas kasutades Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkide saavutamiseks, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondadele;

L. arvestades, et tulevases ühtekuuluvuspoliitikas peavad rahastamiskõlblikud olema kõik piirkonnad, isegi nn tugevad piirkonnad, mis seisavad silmitsi suurte üleminekuprobleemidega;

M. arvestades, et piirkondlikel osalejatel on parem arusaam sellest, milliseid projekte tuleks ühtekuuluvusfondide kaudu toetada, tagades, et vahendeid eraldatakse viisil, mis vastab kõige paremini nende territooriumi konkreetsetele vajadustele;

N. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika vahendite eraldamist maapiirkondadele tuleks veelgi lihtsustada, et vähendada halduskoormust mitte ainult lõplike toetusesaajate, vaid ka asjaomaste ametiasutuste jaoks, aidates seeläbi ka kasutusmäära suurendada;

O. arvestades, et iseäranis maapiirkonnad seisavad silmitsi demograafiliste ja struktuursete probleemidega, nagu rahvastiku vananemine ja vähenemine, ajude äravool, suurenev ebavõrdsus meeste ja naiste vahel, erinevused linnapiirkondadega, struktuurimuutused põllumajandus- ja metsandussektoris, loodusõnnetuste tagajärjed, energia- ja transpordihindade tõus, teenuste ja taristu puudumine, eelkõige vähekaitstud ja puuetega inimeste jaoks, nende probleemide mõju sissetulekutele ja tööturule, millega kaasneb kõrgem töötuse määr ja püsivalt suur digilõhe;

P. arvestades, et demograafilised probleemid on eriti teravad ELi põllumajandusega tegeleva elanikkonna jaoks, kuna enamik põllumajandustootjaid on vanemad kui 50-aastased;

Q. arvestades, et ühtekuuluvuse tugevdamine maapiirkondades nõuab meetmete vastuvõtmist ja algatusi perekondade toetamiseks, aidates ka noortel ja vanematel pere- ja tööelu ühitada, et toetada nende kogukondade kestlikku arengut;

R. arvestades, et Euroopa maapiirkondadel ja Euroopa põllumajandustootjatel on juba praegu oluline roll kliimapöördes, kuna kliimamuutused mõjutavad neid nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt kõige rohkem, ning arvestades, et tänu nende pingutustele on põllumajanduse kahjulik mõju keskkonnale aastate jooksul märkimisväärselt vähenenud; arvestades, et ELi põllumajandussektor vähendas aastatel 1990–2021 kasvuhoonegaaside heidet märkimisväärselt (24 % võrra) ning toodab 72 % taastuvenergiast, kusjuures põllumajandussektor esindab ka 78 % kasutamata potentsiaalist;

S. arvestades, et demograafilised muutused mõjutavad riike ja piirkondi erinevalt, nende mõju on suurem vähem arenenud piirkondades, ning see süvendab olemasolevat territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust veelgi; arvestades, et tuleb leida lahendused piirkondlikule tasakaalustamatusele ja lähenemise ebaühtlasele kiirusele piirkondades, millest mõned on endiselt arengulõksus; arvestades, et vähem arenenud piirkonnad, näiteks ELi maapiirkonnad ja äärepoolseimad piirkonnad vajavad oma eripärade tõttu erilist tähelepanu ja toetust;

T. arvestades, et maapiirkondade elanike üldine osakaal on ELis viimase 50 aasta jooksul tunduvalt vähenenud, eelkõige elanikkonna vananemise ja väljarände tõttu; arvestades, et maapiirkondades on suurim üle 65-aastaste inimeste osakaal[26]; arvestades, et hinnangute kohaselt väheneb Euroopa maapiirkondade elanike arv 2033. aastaks võrreldes 1993. aastaga 30 miljoni inimese võrra;

U. arvestades, et tervishoiu, veeteenuste, taskukohase eluaseme ja transpordi ning digitaristu, hariduse, finantsteenuste ning vaba aja veetmise ja kultuuritegevuse võimaluste puudumine või piiratud kättesaadavus soodustab nende piirkondade negatiivset kuvandit, eelkõige seoses maa-, piirialade- sisemaa-, piiriüleste-, mägi-, saare- ja äärepoolseimate piirkondade kui kohtadega, kus elada ja töötada, seda eelkõige naiste, noorte, vananeva elanikkonna ja vähemuste esindajate jaoks; arvestades, et transpordi- ja digitaristu piirkondliku ühenduvuse puudumine mõjutab eriti tugevalt piiriüleseid piirkondi; arvestades, et maapiirkondi mõjutab tugevalt stabiilsete töövõimaluste puudumine, mis sunnib noori, eelkõige naisi rändama;

---

26 SWD(2023)0021.

V. arvestades, et vee kättesaadavus ja kvaliteet mängivad olulist rolli õiglaste, kestlike ja tootlike elatusvahendite tagamisel maapiirkondades;

W. arvestades, et rohkem tähelepanu tuleks pöörata ennetusmeetmetele, et suurendada Euroopa maapiirkondade vastupanuvõimet loodusõnnetustele; arvestades, et integreeritud lähenemisviis veevarude majandamisele, eelkõige ELi rahaliste vahendite sidusa kasutamise kaudu, on oluline nii üleujutuste ennetamiseks kui ka põuaga toimetulekuks;

X. arvestades, et maapiirkondi, eriti Euroopa ida- ja lõunapoolsetes riikides ning Vahemereäärsetes riikides, mõjutab energiaostuvõimetus kõige otsesemalt ning need piirkonnad puutuvad kokku konkreetsete probleemidega, mis on seotud kõrbestumise, metsatulekahjude, kliimamuutuste ja nendega seotud asümmeetriliste riskide, veevarude nappuse ja nõrga taristuga, mis eeldab sihipärast lähenemisviisi ühtekuuluvuspoliitika raames;

Y. arvestades, et maapiirkondades on suurem osa ELi elurikkusest, ometi on kaitsealused elupaigad ja liigid endiselt nõrga kaitsestaatusega ning kliimamuutuste ning mulla degradeerumise ja vee kvaliteedi halvenemise tõttu sealne olukord jätkuvalt halveneb, millel on kahjulik mõju loodusvaradele; arvestades, et elurikkuse vähenemisel on tõsised majanduslikud tagajärjed põllumajandussektorile ja see mõjutab negatiivselt maaturismi atraktiivsust;

Z. arvestades, et üleminek puhtale energiale, majanduse mitmekesistamine ja taastuvate energiaallikate laiendamine annavad maapiirkondadele ja vähem arenenud piirkondadele märkimisväärseid võimalusi, võimaldades neil kasutada ära oma loodusvarasid ja geograafilisi eeliseid ning kasutada täiel määral ära oma potentsiaali taastuvenergia tulevaseks tootmiseks;

AA. arvestades, et neid piirkondi ähvardab rahvastikukadu kõige rohkem, kuna eelkõige noored lahkuvad sealt töökohtade ja karjääriväljavaadete puudumise tõttu, mis soodustab üldist maapiirkondadest lahkumist, mille tulemuseks on eakate inimeste arvu kasv ja suurem sotsiaalse eraldatuse oht;

AB. arvestades, et selliste 15–29-aastaste noorte, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel, osakaal on suurim maapiirkondades (12,6 %)[27];

AC. arvestades, et põlvkondade vahetumine on üks ÜPP üheksast peamisest eesmärgist;

AD. arvestades, et iga päev lõpetavad kogu Euroopas tegevuse põllumajandusettevõtted, piimakarjakasvatajad,

---

27 ELi 2024. aasta aruanne linnade ja piirkondade olukorra kohta.

viinamarjakasvatajad ja oliiviõlitootjad ning väheseid selliseid põllumajandusettevõtteid haldavad alla 35-aastased põllumajandustootjad; arvestades, et rohepöörde ambitsioonikad eesmärgid toovad majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele ning Euroopa põllumajandusele kaasa võimalusi ja ka riske;

AE. arvestades, et toidu tootmise viis on kujundanud välja Euroopale omased maastikud; arvestades, et dünaamilised maapiirkonnad edendavad kvaliteetset toidutootmist, mis omakorda toetab nende majandust; arvestades, et selliste toidu ja territooriumi vaheliste sidemete taaselustamine ning maapiirkondade taastamine on Euroopa põllumajanduse tuleviku jaoks väga oluline;

AF. arvestades, et tugev ühtekuuluvuspoliitika on oluline, et tagada maapiirkondadesse jäämise õiguse põhimõtte mõjus kohaldamine, mis eeldab meetmeid mitmel tasandil, sealhulgas majandusliku stabiilsuse edendamise ja rahvastikukao ennetamise kaudu; rõhutab, et äärmiselt oluline on tagada kõigile kodanikele, eelkõige noortele nende elukohast olenemata, juurdepääs põhilistele avalikele hüvedele ja teenustele; arvestades, et selleks on vaja edendada sihipäraseid investeeringuid taristusse, teenustesse, haridusse ja innovatsiooni;

1. tunneb heameelt komisjoni 27. märtsi 2024. aasta teatise „ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon: peamised saavutused ja edasine tegevus“ üle ning nõustub selle üldeesmärkidega;

2. võtab teadmiseks maaelu arengu visiooni aluseks olevad neli tegevusvaldkonda ja 30 meedet, mis moodustavad ELi maaelu tegevuskava; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema kõik endast oleneva selle tegevuskava elluviimiseks;

3. rõhutab maapiirkondade keskset rolli eri liikmesriikide majandusmudelite ning sotsiaalse ja territoriaalse korralduse kujundamisel, eelkõige põllumajandus- ja toiduainete tootmise hällina, aga ka asendamatu kultuuri- ja maastikupärandi haldajana; märgib siiski, et maapiirkondade tähtsus on endiselt alahinnatud ja neid piirkondi on ebapiisavalt rahastatud; peab ELi ülesandeks aidata neid piirkondi tõeliselt taaselustada ja taastada, tehes lisapingutusi, et anda meie maapiirkondadele õiged vahendid eesseisvate tõsiste pikaajaliste probleemidega toimetulekuks, kuna sellest sõltub üha enam piirkondlik konkurentsivõime ja sotsiaalne ühtekuuluvus, selleks et säilitada Euroopas mitmekesisus ja tagada see, et liidu edusammud ei tuleks maapiirkondade ja nende elanike arvelt;

4. peab oluliseks arendada lühikesi tarneahelaid ja edendada märgisesüsteemide kasutamist, et tunnustada maapiirkondade traditsiooniliste toodete kvaliteeti ja mitmekesisust; rõhutab, et

avalikel sööklatel, nagu kooli- ja haiglasööklad, võib olla oluline roll lühikeste põllumajanduslike toiduainete tarneahelate arendamisel;

5. tunnistab väikeste ja keskmise suurusega linnade keskset rolli maapiirkondade arengukeskustena ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama konkreetselt nende majanduslikke, sotsiaalseid ja taristufunktsioone, taaselustama linnakeskusi, paremini ära kasutama koostoimet maapiirkondade ja suurte suurlinnapiirkondade vahel ning tagama tasakaalustatuma territoriaalse arengu;

6. rõhutab tungivat vajadust võtta meetmeid vaesuse vastu võitlemiseks maapiirkondades, töötades välja sihipärased strateegiad sotsiaalkindlustuse parandamiseks, majanduslike võimaluste loomiseks ja eriti vähekaitstud elanikkonnarühmade toetamiseks, et katkestada vaesuse tsükkel;

7. toonitab, et maapiirkonnad on kliimamuutuste mõju leevendamisel keskse tähtsusega; rõhutab vajadust suurendada investeeringuid maapiirkondade teadusuuringutesse ja innovatsiooni, eelkõige kestliku põllumajanduse, taastuvenergia, digiülemineku ja uuenduslike liikuvuslahenduste valdkonnas, et suurendada maapiirkondade konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet ning tekitada energiasõltumatus ja luua uusi tööhõivevõimalusi; julgustab metsi säästvalt majandama ja ennetama metsatulekahjusid, edendades ka metsaökosüsteeme kahjustamata kogutud biomassi kasutamist;

8. nõuab taastuvenergia laiendamist maapiirkondades, tuginedes nende piirkondade potentsiaalile vähendada energiakulusid, kaasates kodanikuühiskonda ja kohalikke kogukondi; rõhutab vajadust rahaliste stiimulite ja meetmete, näiteks taastuvenergiakogukondade ja lihtsustatud haldusmenetluste järele, et suurendada piirkondlikku energiasõltumatust ja kestlikkust, vältides samal ajal negatiivset mõju toidutootmisele, maa kättesaadavusele ja hindadele ning sotsiaalsele ühtekuuluvusele; nõuab sihtotstarbelist rahastamismehhanismi fotoelektriliste, tuule- ja muude taastuvate energiaallikate paigaldamiseks;

9. nõuab suuremat toetust vanemate hoonete, sealhulgas ajalooliste hoonete, kirikute ja muude palvuspaikade, spordisaalide ja koolide säilitamiseks, taastamiseks ja ümberehitamiseks maapiirkondades, et parandada energiatõhusust, kestlikkust ja ohutust; nõuab tungivalt investeeringute tegemist avaliku taristu ajakohastamisse, säilitades samal ajal võimaluse korral ajaloolised struktuurid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama sihipärast poliitikat, millega toetatakse eluasemete renoveerimist ja energiatõhusat moderniseerimist maapiirkondades, rahalisi stiimuleid esmakordselt maapiirkonda kodu ostjatele, eelkõige noortele ja peredele, ning selliste kestlike ja taskukohaste eluasemeprojektide väljatöötamist, mis on kohandatud

kohalike kogukondade vajadustele ja aitavad kaasa nende piirkondade atraktiivsusele ja taaselustamisele;

10. palub komisjonil hinnata ja rakendada täielikult ELi toimimise lepingu artikleid 174, 175 ja 349, et kaotada piirkondadevaheline arengulõhe, sealhulgas seoses taristuga, ning tagada, et kõigis ELi poliitikavaldkondades ei kohaldataks mitte ainult ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet, vaid et nad järgiksid võimaluse korral ka jõulisemat ühtekuuluvuse edendamise lähenemisviisi, eelkõige maapiirkondades ja piirkondades, mida tööstuslik üleminek, demograafilised probleemid ja rahvastikukadu eriti mõjutavad, ning rahvastikukao ohus olevates piirkondades, nagu äärepoolseimad piirkonnad, saared, piiriäärsed, piiriülesed ja mägipiirkonnad;

11. kutsub komisjoni üles töötama välja maaelu strateegia, pidades silmas 2027. aasta järgset programmitööd; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid maaelu mõõtme kaasamise asjaomastesse poliitikavaldkondadesse ning tagaksid, et selle strateegiaga edendatakse maapiirkondade majanduslikku ja sotsiaalset arengut, ning eraldaksid konkreetseid vahendeid põllumajanduse moderniseerimiseks, maapiirkondade väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ja idufirmade toetamiseks ning lühikeste tarneahelate edendamiseks, et teha maapiirkonnad noorte ja investorite jaoks paremini ühendatuks, konkurentsivõimelisemaks, vastupanuvõimelisemaks ja atraktiivsemaks, tagades seeläbi tasakaalustatud ja kestliku arengu pikas perspektiivis ning parandades elukvaliteeti; rõhutab sellega seoses, kui oluline on tõeliselt mõjus maapiirkondadele avalduva mõju hindamise mehhanism ELi tasandil, et hinnata kogu asjaomase poliitika potentsiaali ja leevendada võimalikku kahjulikku mõju maapiirkondadele;

12. toonitab, et maapiirkondade pikaajalise jõukuse tagamiseks ja tugeva põllumajandussektori toetamiseks, selleks et selline jõukus maapiirkondades säiliks, on oluline tugevdada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus koostoimet ELi struktuuri- ja investeerimisfondide, ELi teadusuuringute ja innovatsiooni juhtprogrammi „Euroopa horisont“ ning ÜPP vahel;

13. kutsub komisjoni üles esitama 2027. aastaks aruande maapiirkondadele avalduva mõju hindamise mehhanismi kohaldamise kohta ELi tasandi poliitikameetmete ja sekkumiste suhtes ning saavutatud tulemuste kohta;

14. kutsub komisjoni üles seadma prioriteediks sihipärased investeeringud ja poliitikameetmed, et toetada tegevuse üleandmist uuele põllumajandustootjate põlvkonnale, et ajakohastada ELi põllumajandust ja luua maapiirkondades rohkem võimalusi;

15. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika olulist rolli maapiirkondade arengus kui detsentraliseeritud ja võimsat majandusliku ja sotsiaalse arengu vahendit, mis võimaldab kõigil piirkondadel neid liidu konkreetseid probleeme lahendada; rõhutab sellega seoses, et ühtekuuluvuspoliitika peaks jätkuvalt olema 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku peamine tugisammas koos eraldisega, mis on samaväärne kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 miinimumkünnisega, millega tagatakse selle poliitika põhjapanev roll piirkondlike erinevuste vähendamisel ning vastupidavama ja konkurentsivõimelisema Euroopa kujundamisel, kus kedagi ei jäeta kõrvale; nõuab, et järgmises ühtekuuluvuspoliitika raamistikus uuritaks võimalust eraldada maa- ja mägipiirkondadele piisavad vahendid ning täiendataks SKPd piirkondlikul tasandil muude näitajatega; tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika aluspõhimõtteid, nagu partnerlus, mitmetasandiline valitsemine, kohapõhine lähenemisviis ja jagatud eelarve täitmine, tuleb austada, et edendada arengut ning täita maapiirkondade konkreetsed vajadused ja lahendada probleemid, pöörates erilist tähelepanu kestlikku majanduskasvu ja arengut ning noorte ja naiste tööhõivet toetavatele vahenditele, sealhulgas naistevastase vägivalla ohvrite seas, ning teenuste ja taristu parandamisele;

16. on veendunud, et aruka spetsialiseerumise ja majanduse mitmekesistamise strateegiad võiksid tuua maapiirkondadesse rohkem võimalusi; rõhutab eriti, kui oluline on integreerida arukate külade kontseptsioon ühtekuuluvuspoliitikasse ning toetada konkreetselt arukate külade arendamist paindliku rahastamise ja integreeritud lähenemisviisi abil kui uuenduslikku vahendit elukvaliteedi parandamiseks ning maapiirkondade ja sealsete teenuste taaselustamiseks digitaalse ja sotsiaalse innovatsiooni ning selliste algatuste kaudu nagu töökohtade edendamine, et meelitada ligi töötajaid, sealhulgas kaugtöötajaid, ning aidata kaasa kohaliku majanduse taaselustamisele;

17. julgustab viima ellu algatusi, millega edendatakse majanduslikku ja sotsiaalset kestlikkust, sealhulgas maapiirkondade ettevõtluse, maaturismi ning innovatsioonil ja digiüleminekul põhinevate uute ärimudelite toetamist;

18. kutsub komisjoni üles tagama tulevases ühtekuuluvuspoliitikas tugeva ja tervikliku keskendumise maapiirkondade arengule selliselt, et kõik poliitikaalgatused oleksid kooskõlas territoriaalsete erinevuste vähendamise eesmärgiga; usub, et on oluline määrata kindlaks pikaajalised strateegiad maapiirkondade toetamiseks, seades kesksele kohale ühtekuuluvuse ja kestlikkuse põhimõtted ning pakkudes vajalikke vahendeid demograafiliste, sotsiaalsete ja majanduslike probleemide lahendamiseks, tagamaks, et need piirkonnad ei muutuks unustatud piirkondadeks, vaid et need kujuneksid Euroopa tuleviku olulisteks kujundajateks, ilma et nad

peaksid pidevalt sõltuma erakorralistest meetmetest; kutsub sellega seoses komisjoni üles toetama tulevases ühtekuuluvuspoliitikas maapiirkondade märkimisväärset arengut ning võtma endale kohustuse luua kohalikud teabepunktid ning pakkuda platvormi ja rahalist toetust, et võimaldada liikmesriikidel vahetada teavet ja parimaid tavasid rahastamisvõimaluste kohta eesmärgiga pakkuda kohalikele omavalitsustele mõjusat tuge ja abi ressursside haldamisel ja arengualgatuste elluviimisel; toonitab ühtlasi, et piirkondlike, kohalike ja maapiirkondade ametiasutuste mõjus osalemine ning tugev haldussuutlikkus on üliolulised vahendite saajate liigse halduskoormuse ja keeruliste nõuete vähendamiseks ning ühtekuuluvuspoliitika vahendite mõjusaks kasutamiseks; rõhutab, et mitmest fondist rahastamine näib mõnes riigis olevat endiselt keeruline, ning kutsub komisjoni üles suurendama EAFRD ja ühtekuuluvuspoliitika rahaliste vahendite vastastikust täiendavust;

19. rõhutab vajadust integreeritud Euroopa strateegia järele maapiirkondade taaselustamiseks, sealhulgas mahepiirkondade arendamise kaudu, tunnistades nende potentsiaali mitmekesistada maamajandust, võttes sihipäraseid fiskaal-, majandus- ja sotsiaalmeetmeid aktiivse rahvastiku säilitamiseks; rõhutab ka tervishoiu-, haridus- ja avaliku halduse valdkonna spetsialistide ümberpaigutamise stiimulite kasutuselevõtu väärtust ning kohalike omavalitsuste ja erasektori partnerluste tähtsust uute töökohtade loomisel;

20. rõhutab, et integreeritud territoriaalsete investeeringute (ITI) kavade laiendamine ja nende täieliku potentsiaali rakendamine võib muuta need integreeritud piirkondliku, kohaliku ja maaelu arengu nurgakiviks; rõhutab, et integreeritud territoriaalsete investeeringute rolli tugevdamine maapiirkondades on oluline selleks, et edendada territoriaalset ühtekuuluvust, suurendada ühenduvust ja soodustada kaasavat majanduskasvu, toetades peamisi sektoreid, nagu põllumajandus, maapiirkondade VKEd, turism ja taastuvenergia; nõuab lisaks suuremat paindlikkust integreeritud territoriaalsete investeeringute rakendamisel, suuremaid rahaeraldisi ja tugevamat koostoimet muude ELi rahastamismehhanismidega, kaasa arvatud programm LEADER ja kogukonna juhitud kohalik areng, mis on peamised vahendid alt ülespoole suunatud osaluspõhise maaelu arengu edendamiseks ning elujõulise ja eduka kohaliku maamajanduse säilitamiseks ja taastamiseks, et maksimeerida mõju ning kaasata aktiivselt piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ning kodanikuühiskond kooskõlas partnerluspõhimõttega;

21. teeb ettepaneku, et kõik komisjoni asjaomased peadirektoraadid teeksid vähemalt kaks korda programmitöö perioodi jooksul oma asjaomase poliitika territoriaalse mõju hindamise; on veendunud, et nende hindamistega oleks võimalik luua täpsem lähtestsenaarium ja

teha kindlaks see, kuidas tulemuslikumalt integreerida maapiirkondade erisusi ELi poliitikasse;

22. kutsub liikmesriike üles kasutama täielikult ära kõiki meetmeid, millega toetatakse maa-, sisemaa-, mägi-, saare- ja äärepoolseimaid piirkondi, samuti piiriüleseid piirkondi ja ELi välispiiridel asuvaid piirkondi, sealhulgas neid, mis piirnevad Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga ning keda sõda kõige rohkem mõjutab, et leevendada majandushäireid ning kindlustada nende tulevik ja heaolu; tunneb heameelt uue ELi piirialade arengu ja majanduskasvu rahastamisvahendit (BRIDGEforEU) käsitleva määruse üle ja palub liikmesriikidel seda rakendada, tõhustades koostööd piiriüleste piirkondade vahel, et võimaldada mastaabisäästu põhiteenuste ja -taristu pakkumisel mõjutatud maapiirkondades;

23. rõhutab, et ELi maapiirkonnad on mitmekesised, mistõttu on nende pikaajalise visiooni jaoks vaja nende vajadustele ja ressurssidele kohandatud lahendusi, tugevdades samal ajal pikaajalisi kestliku majanduskasvu strateegiaid; toonitab sellega seoses vajadust kaasata täielikult kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kellel on parimad võimalused teha kindlaks praegused probleemid ja vajadused piirkondlikul ja kohalikul tasandil; toonitab, kui oluline on säilitada ühtekuuluvuspoliitika kavandamise ja rakendamise detsentraliseeritud mudel, mis põhineb partnerluse põhimõttel ning mitmetasandilisel valitsemisel ja kohapõhisel alt ülespoole lähenemisviisil; nõuab seetõttu piirkondlike ja kohalike omavalitsuste jõulist kaasamist, et tagada kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele otsesem juurdepääs ühtekuuluvuspoliitika vahenditele, vähendades bürokraatlikku keerukust ja lühendades väljamaksete tegemise aega sujuvamate menetluste, intuitiivsete digiplatvormide ja suurema tehnilise toe pakkumisega kohalikele toetusesaajatele; teeb ettepaneku ergutada eelmaksete ja ettemaksete kavade kasutamist maapiirkondade väikeste projektide puhul;

24. rõhutab, et tsentraliseerimine võib vahendite kasutamisel tuua kaasa bürokraatliku ebatõhususe ja viivitused, mis lõppkokkuvõttes vähendavad ELi poolt maaelu arengusse tehtavate investeeringute tulemuslikkust;

25. rõhutab, et maapiirkondade arengupoliitika juhtimise lähenemisviis peab olema selle rakendamise osas kooskõlastatud, integreeritud ja mitut valdkonda hõlmav ning et selle edu tagamiseks on väga oluline tugevdada mitmetasandilist lähenemisviisi kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega;

26. toonitab, et vastupanuvõime on väga oluline, et võimaldada kohaliku ja piirkondliku tasandi omavalitsustel ootamatuid probleeme leevendada, nendega kohaneda ja neist taastuda, tagades kogukonna heaolu, julgeoleku ja pikaajalise kestlikkuse;

27. nõuab, et asjakohane osa ühtekuuluvuspoliitika vahenditest eraldataks piirialadele, ning nõuab sellega seoses, et Euroopa territoriaalse koostöö rühmitustele (ETKRid) antaks projektide valimisel ja vahendite kasutamisel suurem autonoomia, eelkõige määrates ETKRid Interregi programmide korraldusasutusteks, tugevdades nende institutsioonilist ja finantssuutlikkust; soovitab lisaks, et ETKRidele antaks suurem roll poliitikaeesmärgi nr 5 saavutamisel, nimelt Euroopa oma kodanikele lähemale toomisel;

28. toonitab vajadust tugevdada demokraatlikku ja poliitilist osalust maapiirkondades, edendades aktiivset kodanikuosalust ja digivahendeid; kutsub komisjoni üles toetama algatusi, millega edendatakse kohalikke demokraatlikke protsesse, et parandada linna- ja maapiirkondade ühtekuuluvust;

29. rõhutab, et maapiirkonnad peavad suutma osutada elanikele olulisi kvaliteetseid üldhuviteenuseid, et parandada nende elamistingimusi ja kasutada ära nende tugevaid külgi, et saavutada kestlik areng, mille jaoks nad peaksid saama piisavat rahalist toetust; rõhutab sellega seoses vajadust tagada eelkõige vähekaitstud ja puuetega inimestele võrdne juurdepääs kõigile tervishoiuteenustele, transpordi- ja ühenduvusteenustele, sealhulgas uuenduslikele liikuvuslahendustele, taskukohaste eluasemete erikavadele, veeteenustele, haridus- ja koolitusteenustele, digitaristule, samuti muudele põhiteenustele, nagu posti- ja pangateenused, kindlustades nende juurdepääsetavuse ja taskukohasuse, et tagada nõuetekohased elamistingimused; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles hõlbustama juurdepääsu rahastamisele ja kohandatud toetusmeetmetele sotsiaalmajanduse algatuste puhul, mille raames tegeletakse kohalike vajadustega ja aidatakse kaasa regionaalarengule, ning samal ajal suurendama maapiirkondade VKEdele antavat rahalist toetust, eelkõige lihtsustades juurdepääsu rahalistele vahenditele, ühistutele ja kohalikele väärtusahelatele, mis soodustavad majanduse mitmekesistamist;

30. rõhutab veevarude strateegilist tähtsust maapiirkondade jaoks ning toonitab vajadust tagada ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu programmide raames piisavad ressursid veevõrgu hooldamiseks ja ajakohastamiseks; soovitab eelkõige lisada meetmed lekete vastu võitlemiseks, veevarustussüsteemide tõhususe parandamiseks ja veevarude säästva kasutamise edendamiseks maapiirkondades;

31. peab oluliseks pöörata rohkem tähelepanu ennetusmeetmetele, et suurendada Euroopa maapiirkondade vastupanuvõimet loodusõnnetuste suhtes; on veendunud, et integreeritud lähenemisviis veemajandusele on väga oluline selleks, et tegeleda samaaegselt üleujutuste ennetamise ja põua ohjamisega, kuna need on kaks riski, mis paljudes maapiirkondades nii põllumajandus- kui ka toidusektoris aina suurenevad; tunnistab, et kontekstist sõltuvalt on prioriteet tammide ja reservuaaride ehitamine või olemasolevate

rajatiste ajakohastamine, püüdes samal ajal saavutada tasakaalu ehitatud taristu ja suhteliselt odavate pehmete meetmete vahel, muu hulgas seetõttu, et need võivad kujutada endast puhast energiaallikat; märgib, et kuigi ühtekuuluvuspoliitikast juba toetatakse selle valdkonna algatusi, on vaja täiendavaid projekte ja suuremaid investeeringuid, mis on kooskõlas riiklike ja piirkondlike riskijuhtimisstrateegiatega, et tagada maapiirkondade parem valmisolek kliimaga seotud ekstreemseteks ilmastikunähtusteks ja suutlikkus neile vastu panna;

32. rõhutab kliimariskide, näiteks loodusõnnetuste, kõrbestumise ja veenappuse kasvavat ohtu paljudes Euroopa maapiirkondades, eelkõige Lõuna-Euroopas ja Vahemere piirkonnas; kutsub komisjoni üles edendama riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi tulevikku suunatud kohanemisstrateegiaid, hõlmates veemajandust, vastupidavat taristut ja katastroofideks valmisolekut, ning nõuab investeeringuid innovatiivsesse veetaristusse, nagu puhastatud reovee taaskasutamine ja arukad niisutussüsteemid, ning vihmavee kogumiseks reservuaaride ehitamist;

33. märgib, et maapiirkondades on piiratud juurdepääs olulistele tervishoiuteenustele ning napib ka rajatisi ja meditsiinitöötajaid, ning nõuab seetõttu paremat juurdepääsu kvaliteetsele tervishoiule, sealhulgas vaimse tervise teenustele;

34. kutsub liikmesriike ja kohalikke omavalitsusi üles säilitama maapiirkondade arenguks hädavajalikke teenuseid, hoidudes maapiirkondade tervishoiule majanduslike piirangute kehtestamisest, kuna see tooks kaasa niisuguste esmaabirajatiste ja põhiliste haiglastruktuuride sulgemise või arvu vähenemise, mida tuleks tugevdada;

35. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja kava, mis hõlmaks mobiilseid meditsiiniüksuseid ja telemeditsiini, meditsiiniteenuste tugevdamist, hõlmates meditsiinilisi spaateenuseid, kogukonnaõdesid ja digitervishoiulahendusi, samuti stiimuleid maapiirkondades ja äärealadel töötavatele arstidele;

36. kutsub komisjoni üles lisama oma e-tervise strateegiasse erimeetmed, mis on suunatud maapiirkondadena määratletud piirkondadele, et pakkuda kohalikele tervishoiuüksustele praktilist tuge tehnoloogia ajakohastamiseks ja edendada selliste üksuste pakutavaid teenuseid; rõhutab, et liikmesriikidele tuleks kättesaadavaks teha ka maapiirkondadele suunatud sõeluuringuprogramm ning et kavade ja ennetusregistrite koostamise abistamiseks tuleks luua ka haldustugi; kutsub liikmesriike üles võtma arvesse kõnealuste piirkondade eripära ja julgustama looma maa-apteeke, et kohandada apteegivõrgustikke konkreetselt teatavale maapiirkonnale, nähes ette ravimite ja meditsiiniseadmete tarnete koordineerimise, et ühtlustada ja

kohandada tervishoiuüksuste vajadusi vastavalt asjaomasele piirkonnale; kutsub liikmesriike üles parandama esmatasandi tervishoiu ja tugiteenuste pakkumist kõnealustes nn maa-apteekides;

37. rõhutab taristu arendamise olulisust maapiirkondade majanduskasvus ja sotsiaalses arengus, võttes arvesse vajadust transpordisüsteemide järele, eelkõige avaliku sektori omade järele, mis suudavad parandada ühenduvust ja juurdepääsu olulistele teenustele, energiavõrkude järele, mis hõlmavad ka taastuvaid energiaallikaid, ning sobiva digitaalse ühenduvuse taristu järele; märgib eelkõige, et parandada tuleks transpordi ja digitaalse ühenduvuse kvaliteeti, et tagada inimestele lihtne juurdepääs tööjõule, koolidele, haiglatele, avalikele teenustele ja töövõimalustele; rõhutab, et maantee-, raudtee- ja meretranspordiühendusi tuleb arendada või ajakohastada ELi kaasrahastatud programmide abil, et vähendada maapiirkondade eraldatust, eelkõige linnakeskustest, ahendades olemasolevat lõhet, ning hõlbustada inimeste ja kaupade kestlikku liikuvust; nõuab terviklikku strateegiat liikuvuse parandamiseks maapiirkondades, pöörates suurt tähelepanu kestlikkusele, laadimistaristu laiendamisele ja elektromobiilsuse edendamisele; rõhutab vajadust sihipäraste investeeringute järele ühistransporti, jagatud liikuvuse lahendustesse ja alternatiivsetesse transpordimudelitesse, et tagada maaelanikkonnale juurdepääsetavus ja ühenduvus;

38. rõhutab, et digilõhe maa- ja linnapiirkondade vahel on endiselt märkimisväärne, mis takistab kõigi elanike võrdseid võimalusi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kiirendama investeeringute tegemist lairibaühendusse, sealhulgas 5G-ühendusse, paremasse mobiililevisse, kiiretesse internetivõrkudesse, digitaalse põllumajanduse lahendustesse ja maapiirkondade innovatsioonikeskustesse, tagades, et digiüleminek toob kasu maakogukondadele, pöörates samal ajal erilist tähelepanu piirkondadele, mis on niisuguseks ümberkujundamiseks vähem ette valmistatud, sealhulgas äärealadele ja äärepoolseimatele piirkondadele; rõhutab, et need investeeringud on üliolulised tootlikkuse suurendamiseks, väikeste põllumajandusettevõtete ettevõtluse toetamiseks, kaugtöö hõlbustamiseks, e-teenustele ja veebiõppele juurdepääsuks ning maapiirkondade konkurentsivõime säilitamiseks digiajastul; rõhutab vajadust digikirjaoskuse ja kutseõppe algatuste järele, et toetada digitehnoloogia integreerimist maamajandusse ning ületada senised tehnoloogilised ja majanduslikud lõhed;

39. rõhutab sõjaväelise liikuvuse, maapiirkondade taristu arendamise ja piirkondliku julgeoleku tähtsust ja omavahelist seotust; toonitab ELi sõjaväelise liikuvuse võrgustiku ja üleeuroopalise transpordivõrgustiku vahelist kattuvust;

40. nõuab strateegiaid vabade hoonetega tegelemiseks ja alternatiivsete eluasemekontseptsioonide edendamiseks maapiirkondades, hõlmates taskukohaseid eluasemeid, renoveerimisprojekte ja eri põlvkondade ühiselu; rõhutab vajadust stiimulite järele, et muuta tühjade hoonete kasutusotstarvet, toetada kogukonnapõhiseid eluasemealgatusi ning tagada kestlikud ja kaasavad eluruumid;

41. rõhutab, kui oluline on edendada prioriteetseid poliitikameetmeid, millega toetatakse noori kui maapiirkondadest väljarände peaosalisi, ning kutsub komisjoni üles tagama neile nn kohapeale jäämise õiguse tulemusliku kohaldamise sihipäraste meetmete abil, mille eesmärk on peatada maapiirkondade rahvastiku vähenemine ja julgustada andekaid inimesi sinna jääma; on veendunud, et üksikisikutele, kes soovivad aidata kaasa oma kohalike kogukondade arengule, tuleks pakkuda rohkelt võimalusi ning seetõttu on hädavajalik kõrvaldada takistused ja märkimisväärsed erinevused linna- ja maapiirkondade noorte vahel seoses juurdepääsuga kvaliteetsele haridusele, majanduslikule sõltumatusele, sotsiaalsele ja poliitilisele tegevusele ning põlvkondadevahelisele sotsiaalsele suhtlusele; nõuab konkreetseid meetmeid ja sihipäraseid rahastamisprogramme, sealhulgas ajude äravoolu käsitleva tegevuskava koostamist komisjoni poolt, et toetada noori ja noori ettevõtjaid, andes neile kõik vajalikud vahendid ja ressursid, et aidata neil pääseda juurde põllumajandusmaale, töökohtadele ja ärivõimalustele; märgib, et sellised meetmed peaksid hõlmama paremat juurdepääsu avalikele teenustele, haridus- ja kultuurirajatistele, juurdepääsu eluasemele ja madala intressiga laenudele ning maksuküsimustes subsidiaarsuse põhimõtet igati arvesse võttes ka maksualaseid stiimuleid, et aidata noortel luua stabiilne tulevik kooskõlas oma ootustega, ilma et nad peaksid oma päritolukohast lahkuma, ning stiimulite loomist maapiirkondadesse elama asumiseks või sinna naasmiseks; peab seetõttu vajalikuks edendada maamajanduse mitmekesistamise meetmeid, kasutades ära kohalikku potentsiaali, sealhulgas väljaspool põllumajandust ja turismi, ning luua kvaliteetseid töökohti;

42. rõhutab, kui oluline on edendada kutseharidust ja -õpet, soodustades samal ajal ka noorte juhitud algatusi ja noorte mitteformaalset õppimist, et arendada maapiirkondade majandusega seotud erioskusi sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kvaliteetse tööhõive vahendina, et võidelda nendes piirkondades rahvastikukao vastu;

43. rõhutab teadlikkuse suurendamise ja teadmiste jagamise kampaaniate keskset rolli mitmesuguste hariduskampaaniate ja -programmide edendamisel ning seda, kui oluline on muuta need koolide õppekavade lahutamatuks osaks; rõhutab üha murettekitavamaid andmeid haridussüsteemist varakult lahkumise kohta ning kutsub seetõttu riiklikke ja kohalikke ametiasutusi üles oma koolisüsteeme ümber korraldama, et tagada oma territooriumil õigus haridusele, pidades silmas tõsiseid ja objektiivseid raskusi, millega nad võivad kokku puutuda; kutsub seetõttu liikmesriike ja

kohalikke omavalitsusi üles mitte ühendama neis piirkondades olemasolevaid koolide juhtimise struktuure;

44. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nägema ette uued subsideeritud laenuvõimalused, mis võivad toetada noori ettevõtjaid ja naisi nende tegevuses, kaasa arvatud laenu saamise tagatiste alternatiivsed vormid; nõuab rahalist toetust noorte põllumajandustootjate mõjuvõimu suurendamiseks, tagades maamajanduse kasvu;

45. tunneb heameelt Euroopa Investeerimispanga (EIP) Grupi uue kolme miljardi euro suuruse laenupõhise rahastamise paketi üle põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse jaoks kogu Euroopas kui käegakatsutava algatuse üle, mille eesmärk on kõrvaldada VKEde rahastamispuudujäägid põllumajanduses ja biomajanduses ning hõlbustada noorte põllumajandustootjate ja naiste jaoks rahastuse saamist; kutsub EIP Gruppi üles uurima uusi toetusvorme, et tagada põllumajanduse ja maapiirkondade väärtusahelates osalejatele likviidsus;

46. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama kohalikke idufirmasid ning programme, millega ergutatakse noori maapiirkondadesse tagasi pöörduma ning seal eluaset ostma ja renoveerima;

47. kutsub komisjoni üles looma Euroopa maapiirkondade noorte ettevõtluse fondi, pöörates erilist tähelepanu piirkondadele, kus on suur noorte töötus ja ajude äravool; märgib, et sellest fondist tuleks sihtotstarbeliste rahastamisvahendite ja maksusoodustustega toetada maapiirkondade idufirmasid, uuenduslikku põllumajandust, säästvat turismi ja digiüleminekut;

48. juhib tähelepanu vajadusele tagada kõigile võrdne juurdepääs kutseharidusele ja -õppele ning meetmetele, mis võimaldavad kõigil arendada kvaliteetseid oskusi, mida nad vajavad oma ametialaste eesmärkide saavutamiseks; peab kahetsusväärseks asjaolu, et maapiirkondades puuduvad praegu paljudes valdkondades naiste töö osas võrdsed võimalused ja tingimused, kuna nad seisavad sageli silmitsi lisaprobleemidega, sealhulgas piiratud juurdepääs töövõimalustele, piisavate töö- ja pereelu tasakaalustamise meetmete puudumine ja lapsehoiuteenuste nappus; rõhutab vajadust edendada naiste tööhõivet soodustavat keskkonda, kus toetataks kõiki perekondi, tagades kvaliteetsed alusharidus- ja lapsehoiusüsteemid ning vanemluse toetamise;

49. nõuab naiste suuremat toetamist maapiirkondades, eelkõige meetmete abil, millega parandatakse juurdepääsu tööhõivele, haridusele, tervishoiule ja sotsiaalsele taristule ning kaitset vägivalla eest ja vägivalla ennetamist, et edendada nende majanduslikku ja sotsiaalset osalemist; toonitab, et tuleks luua sihipärased programmid maapiirkondade naisettevõtjate toetamiseks, et tugevdada nende majanduslikku sõltumatust;

50. rõhutab, et naiste toetamine maapiirkondades on hädavajalik mitmel põhjusel, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks, majanduskasvu soodustamiseks, kogukonna arengu edendamiseks, vaesuse vähendamiseks ja keskkonnakestlikkuse tagamiseks; rõhutab, et naistel on maaelu arengus töötajate, põllumajandustootjate ja ettevõtete omanikena mitmetasandiline roll, ning rõhutab, et nende tähtsus maapiirkondades ja kohalikus majanduses jäetakse sageli tähelepanuta; rõhutab, et struktuuriliste sotsiaaltoetuste ja piirkondlike arenguprogrammide kavandamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata maapiirkondade naistele; toonitab, et niisuguste tõkete kõrvaldamine on ülioluline naiste mõjuvõimu suurendamiseks ja nende täieliku potentsiaali ärakasutamiseks maakogukondades;

51. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles suurendama teadlikkust maapiirkondade naisettevõtjate jaoks kasutada olevatest ja tulevastest ELi rahastamisvõimalustest ning lihtsustama nende juurdepääsu rahalisele toetusele; julgustab liikmesriike ning piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi kasutama olemasolevaid ELi struktuuri- ja investeerimisfonde naisettevõtjate toetamiseks;

52. nõuab soolist võrdõiguslikkust arvestavat tööhõivepoliitikat ja sihipäraseid meetmeid, et edendada paremat töö- ja eraelu tasakaalu maapiirkondades, sealhulgas paindlikke töömudeleid, digitöö võimalusi, paremaid vabaaja veetmise ja haridusvõimalusi ning kogukonnapõhise hoolduse ja peredele suunatud tugistruktuuride edendamist;

53. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks meetmeid, et kaitsta põllumajandusliku pereettevõtluse mudelit, mis on maapiirkondade alus, keskkonnasõbralikum ja tagab toiduga kindlustatuse ELis; rõhutab vajadust ELi stiimulite süsteemi järele, et piirata põllumajandusmaa koondumist erasektori investeerimisfondidesse ja sellest tingitud maahindade tõusu; nõuab kindlalt väikeste ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtete kaitsmist, tugevdades ühistute ja kutseliste põllumajandustootjate rolli ELi poliitikas; julgustab lisaks liikmesriike rakendama konkreetseid meetmeid kõnealuste põllumajandusettevõtete toetamiseks, lihtsustades juurdepääsu laenudele, ajakohastades maapiirkondade taristut ja hoogustades põllumajandusühistute tegevust;

54. rõhutab põllumajanduse ja põllumajandusliku toidutööstuse keskse rolli toidutootmises, tagades toiduga kindlustatuse ELis ja töökohtade loomise – rolli, mis väärib kaitsmist, kuna see on kohaliku majanduse alustala ning maa kestliku majandamise tagamise peamine tegur ning majanduskasvu ja arengu mootor nii sisemaa- kui ka maapiirkondades, kust on pärit eriomased rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteettooted; märgib, et põllumajandustootjaid tuleb aidata innovatsiooni ja mitmekesistamise poole liikumisel, soodustades samal ajal põllumajandusettevõtete konkurentsivõimet;

on veendunud, et üleminek kestlikumale mudelile peab toimuma tasakaalustatud lähenemise alusel, milles võetakse arvesse kohalikku eripära ja maakogukondade majanduslikke vajadusi, sundimata peale muudatusi, mis võivad kahjustada nende pikaajalist arengut; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles võtma jõulisi ja sihipäraseid meetmeid, vähendades ülemäärast regulatiivset koormust ja tagades õiglased turutingimused, leevendama põllumajandusettevõtete arvu kahanemist ja soodustama põlvkonnavahetust; nõuab asjakohast toetust, et edendada toidualast sõltumatust ja põllumajanduskultuuride mitmekesistamist; rõhutab eelkõige äärepoolseimate piirkondade ja nende maapiirkondade spetsiifilisi struktuurseid probleeme;

55. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid Euroopa Liitu imporditavate põllumajandustoodete tootmisstandardite range samaväärsuse, et tugevdada toiduga kindlustatust ja tagada, et Euroopa põllumajandustootjad ei seisa silmitsi kõlvatu konkurentsiga, mis on tingitud toodetest, mis ei vasta samadele keskkonna-, loomade heaolu ja toiduga kindlustatuse standarditele, ning kutsub sellega seoses komisjoni üles tagama, et kaubanduslepingutes järgitakse Euroopa põllumajandusstandardeid ja tagatakse ELi põllumajandustootjatele võrdsed tingimused;

56. tunnistab, et roheülemineku ambitsioonikad eesmärgid toovad ELi põllumajandusele kaasa nii võimalusi kui ka riske; rõhutab, et aastatel 2005–2020 vähenes ELis põllumajandusettevõtete arv umbes 37 %, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike sellega seoses üles võtma meetmeid põllumajandusettevõtete arvu kahanemise leevendamiseks ning toetama nende tulusid ja konkurentsivõimet, et hoida ära kõnealuste piirkondade hülgamist ja soodustada põlvkonnavahetust;

57. juhib tähelepanu vajadusele lihtsustada ELi vahenditele juurdepääsul haldusmenetlusi, vähendades põllumajandustootjate ja maapiirkondade väikeettevõtete jaoks bürokraatiat ning parandades vahendite haldamisega seotud institutsiooniliste tasandite vahelist koordineerimist, et tagada ressursside tõhusam ja õigeaegsem eraldamine;

58. juhib tähelepanu ka sellele, et need piirkonnad ning ettevõtted, põllumajandustootjad ja metsavaldajad peavad saama piisavat rahalist toetust, sealhulgas seadmete ostmiseks ja hooldamiseks, et suurenda Euroopa konkurentsivõimet;

59. on täielikult teadlik sellest, et maapiirkondadel on rohe- ja digiüleminekus keskne roll; rõhutab, et üleminekud tuleb ellu viia järk-järgult, järgides saavutatavaid eesmärke; nõuab sellega seoses, et ELi rahastamine oleks paremini seotud keskkonnakestlikkuse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsega;

60. toonitab vajadust toetada maakogukondi nendes Euroopa piirkondades, mida Ukraina põllumajandustoodetega kauplemine või nende eksport on kõige kahjulikumalt mõjutanud;

61. juhib tähelepanu kompensatsioonimeetmete tähtsusele põllumajandustootjate ja maapiirkondade ettevõtete jaoks, et tagada ökoloogilise ülemineku õiglus ja praktilisus ning hoida ära uute sotsiaal-majanduslike erinevuste tekitamist; toonitab, et selle ülemineku õnnestumiseks on väga oluline kaasata täielikult kõik sidusrühmad, eelkõige põllumajandustootjad ja metsandusettevõtjad, ning teha nendega koostööd;

62. toonitab, et põllumajanduse edendamine on iga maaelu arengu strateegia vajalik osa, kuid sellest üksi ei piisa, sest kõik maapiirkondade inimesed ei tööta põllumajandussektoris ega ela põllumajandusstruktuurides;

63. tunnistab, et turism on sageli maa-, mägi-, saare- ja äärepoolseimate piirkondade ning Vahemere piirkonna oluline sissetulekuallikas ning võib soodustada töökohtade loomist ja ettevõtlust ning meelitada ainulaadsete kogemuste pakkumisega ligi üha rohkem külastajaid, kes tunnevad huvi nende looduse, traditsioonide ja kultuuripärandiga tutvumise vastu; on seetõttu veendunud, et turismi tuleks toetada maamajandusse tehtavate investeeringutega, tehes seda koostoimes põllumajandus-, kalandus-, toidu- ja kultuurisektoriga, ning et EL peaks edendama nende sektorite kooseksisteerimist ja edasiarendamist;

64. toonitab, et maa- ja põllumajandusturism võib olla põllumajandust täiendav tegevus, mis pakub võimalusi põllumajandusettevõtete sissetulekute mitmekesistamiseks ja maapiirkondade arengu toetamiseks, ning et seetõttu tuleks eraldada vahendeid turismi ning hotelli-, restorani- ja toitlustussektori (HORECA) tegevuse arendamiseks;

65. rõhutab vajadust edendada maaturismi säästval viisil; toonitab, kui oluline on optimeerida turismi majanduslikku kasu maapiirkondadele, minimeerides samal ajal võimalikku negatiivset mõju kohalikele kogukondadele ja ökosüsteemidele;

66. toonitab, kui oluline on kaitsta ja edendada keelevähemusi ELi maapiirkondades, tunnustades neid Euroopa kultuuripärandi lahutamatu osana ja regionaalarengu edasiviijana; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles eraldama ühtekuuluvuspoliitika vahendeid selleks, et toetada keeltega seotud edendustöö, koolituse, kultuuriturismi ja kohaliku ettevõtluse projekte, mis on seotud piirkondade keele- ja kultuuritraditsioonidega;

67. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid soodustaksid turismi maapiirkondades ja rahvastikukaoga piirkondades või rahvastikukao ohus olevates piirkondades, rahastades algatusi, millega toetatakse

ajaloolisi külasid ja traditsioonilisi kohalikke tooteid, ning luues uusi roheteid ja muid loodusradasid ning märgise, millega tunnustatakse maa- ja loodusturismi silmapaistvaid keskkondi sarnaselt randadele antava sinise lipu märgisega;

68. märgib, et mõnes liikmesriigis on kohalikel omavalitsustel oluline roll piirkondliku majandusarengu edendajana, saades kasu nende kohalikust majandusest saadavast märkimisväärsest maksutulust; rõhutab, et need tulud võivad motiveerida omavalitsusi investeerima ELi ühtekuuluvusvahendeid oma tulevase maksubaasi suurendamisse, pikaajalise kohaliku majanduskasvu edendamisse ja pikaajalise maksutulu tagamisse; kutsub sellega seoses komisjoni üles algatama maksuküsimustes subsidiaarsuse põhimõtet igakülgselt arvesse võttes dialoogi võimalike eeliste üle, mida annaks majandustegevuse maksude kohalike omavalitsustega jagamine;

69. rõhutab, et liigne bürokraatia ei tohiks takistada põllumajandustootjaid keskendumast kestlikule toidutootmisele ja maapiirkondade majandusarengule; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles lisama tulevastesse ühtekuuluvuspoliitika määrustesse tugeva maaelu mõõtme ning edendama esmajärjekorras paremat õigusloomet, et vähendada halduskoormust ja võtta meetmeid, et tagada maapiirkondade ettevõtete, eelkõige VKEde, ühistute ja kodanike juhitud kogukondade konkurentsivõime ning edendada lihtsamat ja tõhusamat juurdepääsu rahalistele vahenditele, kulude vähendamist ning lihtsustatud taotlemis- ja hindamisprotsesse ELi rahaliste vahendite saamiseks, eriti väikeste toetusesaajate jaoks; kinnitab taas, et menetluste optimeerimine, bürokraatia vähendamine ja läbipaistvuse suurendamine on olemasolevatele ressurssidele juurdepääsu parandamiseks ülimalt olulised; kutsub seetõttu komisjoni üles pakkuma korraldusasutustele asjakohaseid nõustamisteenuseid ja tehnilist abi, aidates seega kaasa ka kõrgematele kasutusmääradele;

70. nõuab integreeritumat lähenemisviisi ELi tööstus- ja ühtekuuluvuspoliitika vahel, tagades, et regionaalarengu strateegiad on kooskõlas tööstusliku ülemineku püüdlustega, eelkõige põhjapoolsetes hõredalt asustatud piirkondades;

71. rõhutab, kui olulised on tehnoloogiasektori VKEd maapiirkondade digiülemineku ja majandusliku vastupanuvõime jaoks; kutsub komisjoni üles tagama, et avaliku sektori meetmed toetaksid kohalikke ettevõtteid ja soodustaksid läheduspõhist majandust, vältides kriteeriume, mis võivad seada väiksemad ettevõtted ebasoodsamasse olukorda;

72. rõhutab vajadust kooskõlastada paremini juba olemasolevaid territoriaalse arengu vahendeid ja struktuurifonde, sealhulgas selliseid algatusi nagu talentide rakendamine ja linnapeade pakt;

73. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.